HİNT-PASİFİK'TE BÜYÜYEN EKONOMİK BÜTÜNLEŞME

Şevval Beste GÖKÇELİK

Misafir Araştırmacı

Bu yazı, AVİM tarafından ilk olarak 7 Haziran 2022 yayınlanan İngilizce bir yazının Türkçe çevirisidir.

23 Mayıs 2022 tarihinde 13 üyeden (ABD, Japonya, Hindistan, Güney Kore, Avustralya, Endonezya, Tayland, Singapur, Malezya, Filipinler, Vietnam, Yeni Zelanda, Brunei) oluşan Hint-Pasifik Ekonomik Çerçevesi (Indo-Pacific Economic Framework - IPEF) açıklanmıştır. ABD liderliğindeki girişim, bölgenin sürdürülebilir kalkınması adına açık, bağlantılı ve güvenli bir Hint-Pasifik yaratılmasını hedeflemektedir. IPEF, Hint-Pasifik bölgesinde sürdürülebilir büyüme, barış ve refah için önemli ilerlemeler kaydetmek üzere tasarlanmıştır ve ortaklar arasında özgür, açık ve kapsayıcı bir şekilde ekonomik katılımı derinleştirmeyi amaçlamaktadır.

Geçen yıl Ekim ayında ABD Başkanı Joe Biden, Doğu Asya Zirvesinde böyle bir ekonomik çerçeveye dikkat çekerek şunları söylemişti:

> ABD ortaklarıyla birlikte ticareti kolaylaştırılma, dijital ekonomiyi geliştirme ve teknoloji için standartları yükseltme ve tedarik konusundaki ortak hedeflerimizi tanımlayacak bir Hint-Pasifik ekonomik çerçevesi geliştirmeyi amaçlıyor. Tedarik zincirinde esneklik, karbondan arındırma ve temiz enerji, altyapı, çalışma standartları ve diğer ortak ilgi alanlarını kapsayacak bir çerçeve duyurulacak.[1]

Nitekim Bidenın Dörtlü Güvenlik Diyaloğu (Quadrilateral Security Dialogue - Quad) zirvesi kapsamında Japonya ziyareti sırasında açıkladığı bu çerçeve, katılımcı ülkelerin ilişkilerinin güçlendirilmesi ve pandemiden zarar gören tedarik zincirlerinin yeniden inşası gibi bölgeyi ilgilendiren ticari ve ekonomik sorunları ele alırken aynı zamanda Çinin bölgedeki ekonomik üstünlüğüne karşı koyacak bir araç olarak görülmektedir. Pekinin bakış açısına göre ise, bu çabalar doğrudan bir meydan okuma olarak görülmektedir. Bu ekonomik programı hedef alan Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Çin her zaman bölgesel işbirliğine ilişkin projelerden memnun olmuştur, ancak bölünme ve çatışma yaratarak ilişkileri bozacak her türlü girişime karşıdır şeklinde bir yorumda bulunmuştur.

Dörtlü zirve sırasında ayrıca bölgedeki ortaklarla birlikte çalışmak ve insani ve doğal

afetler ve yasadışı balıkçılıkla mücadele etmek için Deniz Alanı Farkındalığı için Hint-Pasifik Ortaklığı (Indo-Pacific Partnership for Maritime Domain Awareness - IPMDA) adlı yeni bir girişim oluşturulmuştur. Hint-Pasifik sularının istikrara kavuşturulmasını teşvik eden bu girişim, Pasifik Adalarında karşılaşılan riskleri azaltmayı amaçlamaktadır.

ABD daha önce de Trans-Pasifik Ortaklığı İçin Kapsamlı Ve Aşamalı Ortaklık (Comprehensive and Progressive Trans-Pacific Partnership - CPTPP) gibi bölge ile ekonomik bağları güçlendirmeye yönelik girişimlerde bulunmuş, ancak eski ABD Başkanı Donald Trump 2017 yılında ülkesini CPTPPden çekmişti.[2] O zamandan beri ABD, Çinin Hint-Pasifikteki artan ekonomik etkisine karşı koymak için yeterli bir ekonomik ve ticaret stratejisine sahip olamamıştır. Sadece AUKUS; yani Avustralya, İngiltere ve ABD arasında bir nükleer tahrikli denizaltı sınıfı inşa etmek için kurulan bir stratejik ittifak, Çinin Hint-Pasifik bölgesinde ekonomik olarak yükselmesiyle rekabet edebilmek için bir seçenek haline gelebilmiştir.

IPEF, ABDnin daha büyük bir ekonomik rol üstlenmesi ve bölgedeki güvenlik sağlayıcı rolünü dengelemesi için bir öneri olarak geliştirilmiştir. Söz konusu girişim, eski ABD Başkanı Trumpın ülkesini CPTPPden aniden çekme kararının ardından ABDnin bölgede güvenilirliğini yeniden kazanmasına olanak sağladığı için önemlidir. CPTPPden farklı olarak IPEF, üye ülkeleri ticari serbestleşmenin bazı olumsuz yönlerinden korurken ticaret ortaklığının faydalarını hedefleyen daha odaklanmış bir mekanizma olarak sunulmuştur. Bu yeni ekonomik çerçevenin imzalanmasında Quadın rolü de yadsınamaz.

ABDnin CPTPP gibi bölgeyle ekonomik bağları güçlendirmeye yönelik girişimleri başarılı olmasa da; IPEF etkili olma kapasitesine sahiptir. Çin ise, ABD hariç on beş Asya-Pasifik ülkesini içeren Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP) adlı başka bir ticaret anlaşmasını imzalayarak dünyanın en büyük ticaret bloklarından birini oluşturmuştur. Bu çerçevede Hint-Pasifik bölgesinde ticaretin gelişmesi aslında ticaretten pay alma mücadelesinin yeni bir evresidir. Dolayısıyla ABDnin vaatlerini inandırıcı kılmak ve bölgede etkinliğini sağlamak için yeni bir ekonomik çerçeveyi ve diğer planlanan girişimleri harekete geçirmesi gerekmektedir. Bu bağlamda IPEFin önemli ve etkili bir rol oynayabileceği umulmaktadır.

**Görsel: https://asiatimes.com/2022/05/can-us-led-ipef-outshine-rcep-or-cptpp/*

[1] Kim Bo-eun, What is IPEF, and will it help the US counter Chinas influence in the Asia-Pacific?, *SCMP*, April 14, 2022, https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3174211/what-ipef-and-will-it-help-us-counter-chinas-influence-asia

[2] Swaran Singh, Can US-led IPEF outshine RCEP or CPTPP?, *Asia Times*, May 27, 2022, https://asiatimes.com/2022/05/can-us-led-ipef-outshine-rcep-or-cptpp/

Yazar Hakkında :

Şevval Beste Gökçelik 2019 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□ mezun olmuştur. Lisans mezuniyetini takiben 2019 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrasya Çalışmaları tezli yüksek lisans programına başlamıştır. 2018 yılında Erasmus programı kapsamında Università di studi degli Siena'da (Siena Üniversitesi) lisans ve yüksek lisans seviyesinde dersler almıştır.

Lisans öğrenimi sırasında Ocak 2019'da Türkiye Stratejik Analizler Merkezi'nde stajı yapmış ve Türkiye □□ doğrudan ve dolaylı ilgilendirebilecek bölge dışı siyasi ekonomik askeri ve sosyokültürel gelişmelerin yakından takibini sağlamıştır. Burada 'Arap Baharı'nda Gençlik Örgütleri' adlı tez çalışmasını hazırlamıştır. Ayrıca TÜRKSAM Göçmen Bültenini hazırlamıştır. Yüksek lisans öğrenimi sırasında 2019 yılında Polonya'nın Krakow kentinde uluslararası tanıtım ve pazarlama alanında uygulamalı olarak staj yapmıştır.

Kasım 2020'de Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Atıfta bulunmak için: GÖKÇELİK, Şevval Beste. 2020. "HİNT-PASİFİK'TE BÜYÜYEN EKONOMİK BÜTÜNLEŞME". Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No:2022 / 35. Temmuz 19. Erişim: Kasım 21, 2020. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/HINT-PASIFIK-TE-BUYUYEN-EKONOMIK-BUTUNLESME

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır